

Általános tanácsaink

- A magán vérvétel előtti napon figyeljen arra, hogy bőséges legyen a folyadékbevitel.
- A magán vérvételt megelőzően 10-12 órával étkezzen utoljára (kerülni kell a magas fehérje tartalmú, zsíros ételeket).
- A mintavétel reggelén javasolt bőségesen szénsavmentes vizet fogyasztani - a koffeintartalmú italok (kávé, tea, energiatital) kifejezetten nem ajánlottak.
- Fél órával a mintavétel előtt érdemes normál mértékben szénsavmentes vizet fogyasztani.
- A szokásosan szedett gyógyszerek a mintavétel reggelén bevehetőek, kivéve, ha a kezelőorvos erről másképpen dönt.
- A magán vérvételre általában a reggel 7 és 9 óra közötti időtartam a legalkalmasabb.
- 24 órával a vizsgálat előtt lehetőleg ne fogyasszon alkoholt, mert egyes vizsgálatok értékét megváltoztatja, ahogyan a dohányzás is, így az is kerülendő.
- 24 órával a vizsgálat előtt az erős fizikai megterhelést (megerőltető fizikai munka, intenzív edzés) kerülni kell.
- Nők esetében a menstruációs ciklust is figyelembe kell venni befolyásolt vizsgálatoknál.

Vizsgálat-specifikus tanácsaink

Cukorterheléses vizsgálat (OGTT)

A cukorterheléses vizsgálat elvégzésének leggyakoribb indokai: **inzulinrezisztencia vizsgálata, illetve (terhességi) diabétesz megállapítása.** (Az OGTT rövidítés az angol Oral Glucose Tolerance Test névből ered, magyarul orális glükóz (cukor) tolerancia teszt).

A cukorterheléses vizsgálat típusai

- **Terhelés 75 gramm glükóz elfogyasztásával;**
- **Étkezés utáni vércukor- (és inzulin) vizsgálat** (normál reggeli helyszínen való elfogyasztása utáni vércukor- és inzulinszint mérések különböző időpontokban).

Felkészülés a cukorterheléses vizsgálatra

- A cukorterheléses vérvérelt reggel, éhgyomorra kell elvégezni, lehetőség szerint 7 és 9 óra közötti kezdéssel.
- A cukorterheléses vizsgálatot megelőzően kb. 10-12 órával már kerülje a cukros, zsíros, nehéz ételek fogyasztását.
- A cukorterheléses vérvételt megelőző napokban bőséges folyadékfogyasztás javasolt, és kerülje a nagyobb fizikai aktivitást.

A cukorterheléses vizsgálat lépései

1. A teszt kivitelezése átlagosan **2 órát** vesz igénybe (a kezelőorvos javaslatától függően), mely alatt enni, inni, dohányozni, rágózni nem szabad, a fizikai aktivitást is kerülni kell. A 2 órát nyugalomban kell tölteni.
2. A cukorterheléses vizsgálatot megelőzi egy éhgyomri vércukor ellenőrzés, melyhez ujjbegyes mintavétel szükséges. Ha a mért eredmény **7,0 mmol/l felett** van, a terhelés **nem végezhető el** (az érték felveti cukorbetegség fennállásának gyanúját). Amennyiben az ujjbegyes meghatározás eredménye 7,0 mmol/l alatti, **0. perces vénás vérvétel** következik. Az eltérő mintatípusok miatt az ujjbegyes és a vénás éhgyomri vércukorértékek nem pontosan egyeznek! Az ujjbegyes mintavétel tájékoztató jelleggel történik. Ezt követően kb. 2 dl vízben feloldva, **75 g glükózt** kell elfogyasztania 5 percen belül. A vizsgálatához lehet citromot, citromlevet vinni, mely az oldat elfogyasztását kellemesebbé teheti, az eredményekre pedig nincs befolyással.
3. A cukorterheléses vizsgálat során a vércukor több ponton kerülhet meghatározásra: a 0 perces értéken kívül jellemzően 120 perces értéket mérünk, emellett azonban indokolt lehet más időpontokban is, fél órás intervallumokban.

4. A cukorterheléses vizsgálat alatt émelygés, szédülés, rosszullét, esetleg hányás is előfordulhat. Ezekről minden esetben tájékoztatni kell a vérvevő asszisztentst. Hányás esetén a vizsgálatot fel kell függeszteni, és egy másik időpontban lehet csak megismételni.
5. Amennyiben meg tudja oldani, kísérővel érkezzen.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy 14 év alatti gyermekek esetén nem végzünk cukorterheléses vizsgálatot. 14 és 18 éves kor között pedig csak szakorvosi javallatra, írásos dokumentum (pl. ambuláns lap, vagy beutaló) bemutatása után.

Vizeletvizsgálatok

Általános előírások

- A mintát tiszta edényben kell felfogni és szállítani.
- Steril edényzet mikrobiológiai vizsgálatokhoz szükséges. Ezt kérheti a mintavételi helyen vagy megvásárolhatja a patikában.
- Menstruáció ideje alatt kerülni kell a vizelet mintavételt.

Mintavétel általános vizeletkémiai- és üledékvizsgálathoz

- A legcélszerűbb a reggeli, első vizeletből (alapos tisztálkodás után) vett mintát vizsgálni, mivel ez általában koncentráltabb, mint a nappali vizelet.
- A vizeletet középsugárból javasolt venni: a vizeletsugár első harmadát a WC-be ürítse, a középső adagot a vizsgálatra szánt, előre odakészített mintavételi edénybe engedje (kb. 1 dl-t). A maradék vizeletet a WC-be ürítheti, a vizelet további részére nincs szükség.

Mintavétel vizelettenyésztéshez

- Reggeli első vizelet szükséges középsugárból. (lásd fent)
- A mintavétel előtt szappanos vízzel mosson kezet és mossa meg a húgycsőnyílás környékét.
- A vizeletet steril mintavételi eszközben fogja fel, amit adunk a vérvételi helyen vagy megvásárolhat a patikában.
- A levett mintát se túl meleg, se túl hideg hatásnak ne tegye ki. Fagyasztani tilos!

Gyűjtött vizelet

- Kvantitatív vizsgálat céljára (pl. vizelet glukóz mennyiségi meghatározás) egy bizonyos időtartamon belül a vizeletet hiánytalanul gyűjteni kell.
- A vizeletgyűjtés napján 1,0-1,5 liter folyadékot igyon, de ennél többet ne. Amíg vizeletét gyűjti, szeszes italt nem fogyaszthat.

A vizeletgyűjtés időtartama

- A vizeletet 24 óráig kell gyűjteni a legtöbb mennyiségi analízishez.
- Ha az orvos úgy rendeli, 12 órás gyűjtésre is szükség lehet, pl. cukorbetegség esetén. Ilyenkor többnyire a nappali vizeletet 7–19 óráig, az éjszakai vizeletet 19–7 óráig kell gyűjteni.

A vizeletgyűjtés folyamata

1. A vizeletgyűjtés napjának reggelén hólyagját ürítse ki; erre a vizeletre nincs szükség, de a vizeletürítés időpontját jegyezze fel!
2. Ezt követően az előírt idő alatt (általában 12 vagy 24 óra) vizeletét egy megfelelő nagyságú edénybe gyűjtse. Ha éjszaka esetleg felkel vizelni, azt is az edénybe engedje, sőt figyelni kell arra, hogy a székletürítéskor se vesszen el vizelet, ennek is a gyűjtőedénybe kell kerülnie!
3. Az időszak végén ürítse ki hólyagját, és ez a frakció is a gyűjtőedénybe kerüljön.

- A gyűjtést eleve célszerű olyan edénybe végezni, amelyben várhatóan a teljes mennyiség el fog férni (pl. alaposan kimosott és kiöblített, 2 literes befőttesüvegbe). Ennek megbecsléséhez egy konyhai mérőedényből tiszta vizet öntünk a gyűjtőedénybe deciliterenként és alkoholos filctollal jelöljük a mennyiségeket a gyűjtőedény falán, a várható végső vizeletvolumennek megfelelően. (24 órás gyűjtésnél legalább 1,5 literig célszerű jelzést készíteni, de ennél több is szükséges lehet.) Ha a jelölés elkészült, a tiszta vizet ki kell önteni, és az edény száradását követően meg lehet kezdeni a vizelet gyűjtését.
- A gyűjtés ideje alatt a vizeletet **végig hűvös helyen kell tartani!** (Pl. a gyűjtésre szolgáló üveget nejlonzacskóba burkolva hűtőszekrényben tárolhatjuk.)
- A gyűjtés végén le kell olvasni a gyűjtőedény oldalán tett jelölések segítségével, hogy mennyi a gyűjtött vizelet össztérfogata és ezt pontosan fel kell jegyezni!
- Ezt követően a teljes **gyűjtési mennyiséget alaposan össze kell keverni** és egy kisebb frakciót (kb. 1 dl-t) át kell önteni belőle egy kisebb tiszta üvegbe, szállítóedénybe: a laboratóriumba elég ezt bejuttatni, nem szükséges bevinni a teljes gyűjtött mennyiséget!

Fontos!

- A gyűjtött **vizelet össztérfogatát és a gyűjtési időtartamot fel kell tüntetni** a laboratóriumba vitt minta címkéjén, illetve a laboratóriumi vizsgálatkérő lapon is!

Széketvizsgálatok

Széket vér kimutatás

- A mintavételt megelőzően semmilyen speciális diétára nincs szükség. (A teszt emberi vér specifikus.)
- A széket vizsgálat eredményét befolyásolhatja a vérző aranyér, menstruáció, bizonyos gyógyszerek (pl. aszpirin) és az alkoholfogyasztás.
- Ügyeljen rá, hogy a széket a WC-csészében ne érintkezzen fertőtlenítő szerrel, vizelettel, illatosító szerekkel!
- A vér szakaszos ürülése miatt javasolt a háromszori, három egymást követő napi mintavétel.
- Mintavételi eszközt mintavételi helyünkön kérhet a vizsgálatot megelőző napokban, illetve a gyógyszertárakban is kapható erre a célra székettartály.

Kalprotektin vizsgálat (gyulladásos bélbetegség marker)

- A vizsgálat nem végezhető menstruáció alatt, a széket vérrel történő kontaminációjának lehetősége miatt.
- Hasmenéses széket a vizsgálatra nem alkalmas!

Széket tenyésztés

1. Mintavételre csak a frissen ürített széket alkalmas.
2. A mintavételt a széket kóros részéből (nyákos, gennyes, véres, híg vagy vizes) kell venni.

Minta tárolhatósága

- A levett **székletmintát minél hamarabb**, a mintavételtől számított **(maximum) 24 órán belül** le kell adni a laboratóriumban.
- Amennyiben tárolás szükséges, **+ 2-8 °C-on** (hűtőszekrényben) lehetséges. Semmiképp ne legyen kitéve a minta túl magas, illetve alacsony hőmérsékletnek!

Tájékoztató a laboratóriumunkban igénybe vehető, táplálkozási problémákkal összefüggő vizsgálatokról

Sokan keverik az allergiát az intoleranciával, jellemzően az intoleranciát is allergiának nevezik, holott az nem ugyanaz. Az eltérések cikkünkéből kiderülnek.

Bevezetés

Összefoglalónkban azokról a [vizsgálatokról](#) adunk rövid leírást, melyeket táplálkozással kapcsolatba hozható problémák esetén javasolt igénybe venni.

Mindenekelőtt fontos felhívni a figyelmet, hogy amennyiben bármi ilyen jellegű panasz, tünet (puffadás, hasfájás, hasmenés, diszkomfortérzés, fejfájás stb.) lépne fel, **első körben ajánlott kikérni a kezelőorvos, illetve gasztroenterológus szakorvos véleményét** az elvégzendő vizsgálatokra vonatkozólag.

A felsorolt vizsgálatok eredményére befolyással lehet szteroid, valamint immunszuppresszív hatóanyagú gyógyszerek szedése. Ha ilyen kezelésben részesül, javasolt előzetesen egyeztetni a kezelőorvossal (ennek ismeretében mégis szükségesnek látja-e a vizsgálat elvégzését vagy átmenetileg felfüggeszthető-e a gyógyszer szedése?). Továbbá diéta hatására is eltűnhetnek (átmeneti jelleggel) az ellenanyagok, ami **tévesen álnegatív eredményt okozhat**.

A kapott lelettel javasolt felkeresni a kezelőorvost, vagy **allergológus szakorvost**, aki a (családi és saját) kórelőzmény, panaszok, tünetek, egyéb vizsgálati eredmények alapján, személyre szabott értékelést nyújthat. A megfelelő étrend összeállításában pedig **dietetikus szakember** tud hasznos tanácsot adni.

Táplálkozási (nutritív) allergiapanelek

A laboratóriumban végzett allergiavizsgálatok során a vérben keringő **allergén-specifikus immunglobulin E (IgE) molekulák** szintjét határozzuk meg, melyek az allergén anyag hatására termelődnek a szervezetben.

Negatív IgE eredmény nem feltétlenül zárja ki allergia fennállását adott anyaggal szemben. Ilyen esetben az is elképzelhető, hogy a panaszok háttérében más jellegű folyamat húzódik meg (pl. intolerancia).

Fordítva is igaz: ha emelkedett valamely érték, az nem jelent egyértelműen allergiát, bár nagyban valószínűsíti azt.

Allergia esetén a tünetek (a hasi panaszokon túl gyakorta megjelenik bőr-, vagy akár légúti tünet is) **jellemzően hevesek és az allergén elfogyasztását követő rövid időn belül alakulnak ki**.

Leleteinken az adott allergénnel szemben termelődő IgE antitest koncentrációját 0,34 kU/l felett pontos számszerű értékkel megadjuk. Amennyiben az antitestek szintje nem éri el ezt az alsó kimutathatósági határt, vagyis a vérben nem kering mérhető mennyiségű ellenanyag, akkor a < 0,35 kU/l értéket tüntetjük fel.

Allergiapaneleink:

- **Nutritív (húsok) allergiapanel**
- *Tartalma:*

Nutritív allergiapanel, hús - 9 allergén	
Kód	Név
F3	Tőkehal
F24	Garnélarák

F37 Kék kagyló

F40 Tonhal

F41 Lazac

F26 Disznóhús

F27 Marhahús

F83 Csirkehús

F88 Birkahús

▪ **Nutritív allergiapanel**
- Tartalma:

Nutritív allergiapanel - 23 allergén	
Kód	Név
F13	Földimogyoró
F17	Mogyoró
F18	Paradió
F20	Mandula
F36	Kókuszdió
F4	Búza
F7	Zab
F8	Kukorica
F10	Szezámmag
F11	Hajdina
F1	Tojásfehérje
F2	Tehéntej
F3	Tőkehal
F14	Szója
F33	Narancs
F49	Alma
F92	Banán
F95	Őszibarack
F25	Paradicsom
F31	Sárgarépa
F35	Burgonya
F47	Fokhagyma
F89	Mustár

Táplálékintolerancia panelek

Ezekben a panelekben a **táplálékra specifikus immunglobulin G (IgG) ellenanyagok** szintjét vizsgáljuk.

Táplálékintoleranciára az allergiával szemben **enyhébb tünetek, panaszok jellemzőek, azonban ezek elhúzódó jelleggel, tartósan okoznak problémát a mindennapok során.**

A vizsgálat elvégzése 2 év alatti gyermekek (nem kellően fejlett immunrendszer) és várandósság esetén (magzat fejlődő immunrendszere miatti téves eredmény) nem javasolt.

Intolerancia paneleink

- **Táplálékintolerancia (IgG) panel 54:** Az étel intolerancia nem egységes kórkép. Az elfogyasztott ételek emésztését és felszívódását számos tényező irányítja és befolyásolja. Többek között függ az emésztőrendszer perisztaltikájának sebességétől, az emésztésben résztvevő enzimek mennyiségétől és működésétől, a bél mikrobiomjától, a bélhámsejtek integritásától, az emésztőrendszer keringésétől is. Az étel intoleranciák fontos tesztje az étel (táplálék) specifikus IgG vizsgálata. Laboratóriumunkban 3 féle ételintolerancia teszt érhető el, melyben 54, 108 és 220+ táplálékspecifikus IgG szintet mérünk. Mindhárom tesztben kvantitatív értéket adunk meg, eredmény interpretációval.
- **Tartalma:**
árpa, glutén, zab, rozs, tönkölybúza, búza, hajdina, kukorica, köles, rizs, marhahús, csirkehús, sertéshús, tehéntej, kazein, β -laktoglobulin, kecsketej, kecskesajt, juhtej, juhsajt, tojássárgája, tojásfehérje, sárgarépa, hagymakeverék I. (póré és metélőhagyma), babkeverék (fehér-, zöld- és tarkabab), bugonya, paradicsom, gombakeverék I. (laska, csiperke, shiitake és rókagomba), fokhagyma, hagymakeverék II. (vörös- és mogoróhagyma), káposzta keverék (brokkoli, fejeskáposzta és kelkáposzta), édesburgonya, hokkaido tök, lencse, szójabab, lazac, tonhal, rákkeverék (garnéla- és királyrák), tőkehal, mogoró, földimogyoró, mandula, kakóbab, dió, lenmag, füge, szőlőkeverék (vörös-, fehérszőlő, mazsola), alma, kivi, banán, citruskeverék (citrom, narancs), méz, fekete tea, kávé, mustármag, élesztőkeverék (sütő- és sörélesztő)
- **Táplálékintolerancia (IgG) panel 108:** ebben az esetben is az eredmény kvantitatív (számszerűsített) és referencia értéket is tartalmaz.
- **Tartalma:**
árpa, glutén, zab, rozs, tönköly búza, búza, hajdina, kukorica, köles, rizs, marhahús, csirkehús, bárányhús, sertéshús, pulykahús, tehéntej, tojássárgája, tojásfehérje, kecsketej és -sajt, juhtej és -sajt, joghurt, padlizsán, cékla, kaliforniai paprika, édesburgonya, csicsereborsó, quinoa, salátakeverék (fejessaláta, jégсалáta), madársaláta, brokkoli, sárgarépa, zeller, chili, uborka, torma, hagymakeverék I. (póré és metélőhagyma), olajbogyó, hagymakeverék II. (vörös- és mogoróhagyma), burgonya, vöröskáposzta, paradicsom, karalábé, cukkini, articsóka, spárga, spenót, babkeverék (fehér-, zöld- és tarkabab), borsó, szójabab, lencse, lenmag, alma, sárgabarack, banán, cseresznye, szőlőkeverék (vörös-, fehérszőlő, mazsola), kivi, citrom, nektarin, narancs, ananász, eper, görögdinnye, körte, szilva, grapefruit, őszibarack, datolya, bazsalikom, kakukkfű, fahéj, fokhagyma, mustármag, szerecsendió, oregánó, petrezselyem, mák, rozmarin, bors (fekete és fehér), vanília, mandula, kesudió, kakaóbab, mogoró, földimogyoró, pisztácia, szezámmag, napraforgómag, dió, kókusz, gombakeverék I. (laska, csiperke, shiitake, rókagomba), gombakeverék II. (vargánya, tinóru), lazac, tonhal, vénuszkagyló, rákkeverék (garnéla, királyrák), szardella, kardhal, pisztráng, nyelvhal, tőkehal, folyami rák, amaránt, élesztőkeverék (sütő-, sörélesztő), méz, kávé, fekete tea, mentakeverék (borsmenta, fodormenta)
- **Táplálékintolerancia (IgG) panel 220+:** a leleten az adott élelmiszerek mellett pontos számértékkel fejezzük ki az intolerancia mértékét.
- **Tartalma:**
 - **Tej, tejkészítmények, tojás:** alfa-lactalbumin, béta-lactoglobulin, bivalytej, juh tej, kazein, kecsketej, tehéntej, tojás fehérje, tojás sárgája

- • **Halak, tenger gyümölcsei:** ajóka, alga espagette, alga spirulina, alga wakame, angolna, csiga, parti csuka, doradó, fekete sügér, fekete tőkehal, fésűs kagyló, foltos tőkehal, garnélarák, hering, homár, hüvelykagyló, kacsakagyló, kardhal, kaviár, kék kagyló, kemény- vagy pénz kagyló, lazac, lepényhal, makréla, naphal, osztriga, ördögghal, pisztráng, polip, ponty, rombuszhal, sügér, szardínia, szív kagyló, tarisznnyarak, tintahal kalamári, tintahal, tonhal, tőkehal
- • **Gyümölcsök:** alma, ananász, avokádó, banán, citrom, cseresznye, datolya, eper, faeper, fekete áfonya, fekete ribizli, füge, görögdinnye, gránátalma, grapefruit, guava, kivi, körte, licsi, lime, málna, mandarin, mangó, mazsola, narancs, nektarin, olajbogyó, őszibarack, papaja, paradicsom, rebarbara, ribizli, sárgabarack, sárgadinnye, szeder, szilva, szőlő, vörösfáfonya
- • **Glutén tartalmú gabonák:** árpa, kuskusz, durumbúza, gliadin, maláta, zab, rozsliszt, tönkölybúza, búzakorkorpa, búza, transz glutamináz
- • **Glutén mentes gabonák:** hajdina, kukorica, köles, puliszka, quinoa, rizs, amaránt, tápióka
- • **Gyógynövények és fűszernövények:** aloe vera, ánizs, babérlevél, bazsalikom, bors keverék (fekete/fehér), borsmenta, cayenne-bors, csalán, curry, édesgyökér, fahéj, fokhagyma, ginkgő, ginzeng, gyömbér, kakukkfű, kamilla, kapor, komló, koriander, kömény, majoranna, menta, mustármag, petrezselyem, rozmaring, sáfrány, szegfűszeg, szerecsendió, tárkony, vanília, vörös chili, zsálya
- • **Húsok:** bárányhús, bivaly, borjúhús, csirkehús, disznóhús, fogolyhús, fűrjűhús, kacsahús, kecskehús, lóhús, marhahús, nyúlhús, pulykahús, rőtvad (szarvas-, őzhús), strucc, vaddisznóhús
- • **Olajos magvak:** dió, fenyőmag, földimogyoró, kesudió, kókusz, makadámdió, mandula, mogyoró, napraforgómag, paradió, pisztácia, repcemag, szezám, tigrisdió / földimandula
- • **Zöldségfélék:** amarantusz (disznóparéj), articsóka, borsó, brokkoli, burgonya, cékla, cikória, csicseriborsó, édesburgonya, édeskömény (levél), fehér karóbab, fehérrépa, fejes saláta, hagyma, káposzta, káposzta vörös, kapribogyó, karfiol, kobaktök/futótök, mángold, maniőka, mogyoróhagyma, padlizsán, paprika, póréhagyma, retek, rucola, sárgarépa, spárga, spenót, széles bab, szójabab, uborka, vizitorma, vörös vesebab, zeller, zöldbab, kelbimbó, lenese
- • **Egyebek:** tea (fekete), tea (zöld), agar-agar, élesztő (sütő), élesztő (sőr), gesztenye, kakaóbab, gomba, kávé, kóladió, méz, nádcukor, szentjánoskenyér

Tejjel összefüggő panaszok, tünetek

Ezek kiváltásáért többféle ok is felelőssé tehető.

A **tejjallergia** gyakorta kisgyermekkorban jelentkezik, azonban ezt később a gyerekek nagy többsége kinövi. A hasi panaszok mellett jellemzőek a tej, tejtermék fogyasztása után megjelenő kiütések, viszketés, de súlyosabb esetben akár véres székletet és fulladásos tünetet is okozhat. Laboratóriumi körülmények között specifikus IgE ellenanyag kimutatásával, illetve komponens alapú (molekuláris) allergiavizsgálattal állapítható meg, hogy a megjelenő tüneteket mi okozta.

Tejjel szemben is kialakulhat **intolerancia, amely nem allergia**, attól enyhébb, de folyamatos diszkomfortérzést okozó panaszokhoz vezet. Ennek vizsgálatára a táplálékintolerancia panelek igénybevitelével van lehetőség.

Harmadsorban pedig nem ritka, hogy **laktóz- (tejcukor-) érzékenység** okozza a problémát, mely kilégzési teszttel, vagy laboratóriumunkban az LCT 13910C/T gén vizsgálatának igénylésével mutatható ki. Utóbbi, lévén, hogy genetikai vizsgálat, a hajlam kimutatására alkalmas, azonban ha az eredmény alapján hordozzuk a laktózintolerancia megjelenéséért felelős génkombinációt, javasolt a továbbiakban betartani a laktózmentes étrendet a súlyosabb panaszok, tünetek elkerülése érdekében.

Vizsgálati lehetőségek

- Nutritív allergiapanel
- Molekuláris allergia vizsgálat: tehéntej komponensei (alfa-laktalbumin, béta-laktoglobulin, kazein, transzferrin, szérumalbumin)
- Táplálékintolerancia panelek
- Laktóz-intolerancia genetikai vizsgálata (LCT 13910C/T)

Gluténérzékenység

Háttérben szintén többféle állapot húzódhat meg.

Lehet **autoimmun eredetű (gluténszenzitív enteropátia, cöliákia, lisztérzékenység)**, mely esetben **a szervezet termel ellenanyagokat saját maga ellen**. Ezek kimutatásával (szöveti transzglutamináz, endomízium elleni antitest) megállapítható, jelen van-e a kórallapot, ezentúl a kezelés hatékonyságát is követni lehet az ellenanyagok szintjének monitorozásával. Megfelelő étrend mellett, vagyis teljes gluténmegvonás hatására ezek az antitestek „eltűnnek” a vérből.

A cöliákia hajlama genetikai vizsgálattal kimutatható (HLA DQ2, DQ8), ez azonban nem diagnosztikus értékű és csak bizonyos esetekben javasolt elvégeztetni (öröklődés vizsgálata, ha a családban előfordult a betegség; olyan betegség esetén, ami gyakran társul cöliákiával; jellemző tünetek esetén, ha az ellenanyag-vizsgálatok nem adnak egyértelmű eredményt).

Amennyiben nem autoimmun betegség okozza a glutén fogyasztásakor jelentkező panaszokat, tüneteket, **intolerancia** irányában érdemes további vizsgálatot végezni, specifikus IgG ellenanyag kimutatásával.

Vizsgálati lehetőségek

- Cöliákia szűrés (tTg IgA,IgG)
- EMA IgA
- Táplálékintolerancia panelek

Vizsgálatra készülés

A felsorolt vizsgálatok elvégzéséhez nem szükséges éhgyomorral lenni.

Magzati kockázatelemzés vizsgálatok

- 2022.04.12. 00:00

Bevezetés

A kromoszóma-rendellenességek a fejlődési anomáliák kb. 5-10%-át teszik ki. Laboratóriumunk palettáján elérhető a leggyakoribb magzati triszómiák szűrővizsgálata. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk az ezekkel kapcsolatos tudnivalókat.

12. heti kockázatelemzés (első trimeszteri szűrés)

A magzati triszómiák szűrésének hatékony módszere az [első trimeszteri kombinált szűrés](#), mely a magzati tarkóredő és két biokémiai marker mérésén alapul.

A panelben lemérjük a PAPP-A és szabad-béta-HCG paraméterek anyai vérbeli szintjét, majd a 12. héten végzett ultrahangvizsgálat eredményei, valamint a várandós anya egyéb adatai alapján Prisca szoftver segítségével elkészítjük a kockázatbecslést. Minél több adatot veszünk figyelembe, annál pontosabb kockázatelemzés végezhető.

A leleten megadjuk a 13/18-as kromoszómák triszómiájának (Patau-, Edwards-szindróma) kombinált kockázatát, és a 21-es kromoszóma triszómiára (Down-szindróma) vonatkozó rizikószámítást. Ezáltal lehetővé válik, hogy a felsorolt genetikai elváltozások okozta fejlődési rendellenességeket időben kiszűrjük.

A vizsgálat elvégzéséhez az alábbi adatokat vesszük figyelembe:

- várandós adatai: életkor, testsúly, dohányzás, cukorbetegség, aktuális terhesség mesterséges megtermékenyítésből származik-e, etnikai hovatartozás
 - korábbi terhesség során előfordult-e 21-es triszómia
 - ultrahang adatok: a vizsgálat dátuma, tarkóredő (NT) mm-ben, ülőmagasság (CRL) mm-ben, orrcsont látható-e
- Ahhoz, hogy teljeskörűen el lehessen végezni a kockázatelemzést, a tarkóredő érték pontos megadása szükséges!* (A tájékoztató jellegű „< 3 mm” nem megfelelő)
- vérvétel dátuma

A szoftverrel kettőnél több magzat esetén nem végezhető el az elemzés.

Amennyiben a terhesség petesejt-donáció által jött létre, úgy feltétlenül ismerni kell a donor anya születési dátumát (év, hónap, nap), mert a számításhoz ezt az adatot kell bevinni az elemző szoftverbe.

Az első trimeszteri szűrés a terhesség **13 hét+6.napjáig** végezhető el, ezután már csak 16 hetes kockázatelemzésre van lehetőség.

Hogyan néz ki a lelet?

A triszómiák ultrahangadatok és anyai (biokémiai és egyéb) paraméterek figyelembevételével számított kockázata mellett feltüntetjük az életkori kockázatot is.

Fontos megemlíteni, hogy a Prisca által számított és leleten feltüntetett magzati életkor többnyire nem egyezik teljes mértékben az ultrahang alapján megadott korrallal, ebben lehet eltérés.

A vérből lement PAPP-A és szabad-béta-hCG értékeken kívül megadjuk az ún. MoM (multiple of median) értéket is. Ez azt mutatja meg, hogy az adott mért eredmény milyen mértékben tér el a mediántól.

Down-szindróma esetén jellemző az alacsony PAPP-A és/vagy emelkedett szabad-béta-hCG szint, míg Edwards-szindrómánál a hCG csökken.

Down-kór esetén 1:250, míg a 13/18-as triszómiák esetén 1:100 az a kockázati szám érték, melynél magasabb kockázat esetén diagnosztikus vagy azt közelítő hatékonyságú vizsgálat javasolt.

Amennyiben a számítás valamely triszómiára emelkedett kockázatot ad, úgy javasolt a lelet értékeléséhez felkeresni a terhesgondozást vezető nőgyógyászt. A kockázatszűrés normálistól eltérő eredménye/kóros ultrahang lelet esetén genetikai tanácsadás javasolt.

Hangsúlyozzuk, hogy a kockázatszámítás statisztikai elemzés, nem bír diagnosztikai értékkel.

Leletkiadási határidő: 5 munkanap.

Vizsgálatra készülés

A felsorolt vérvizsgálatok elvégzéséhez nem szükséges éhgyomorra lenni. A kockázatelemzéshez a fent felsorolt adatok pontos megléte szükséges.